

DAVID RENDER

Shermany dobývají Evropu

Vzpomínky britského velitele tanku 1944-45

OMNIBOOKS

First published in Great Britain in 2016 by Weidenfeld & Nicolson, London

Copyright © 2016 Stuart Tootal
Translation © 2020 Vlastimil Dominik
ISBN 978-80-88274-38-4

David Render a Stuart Tootal

Shermany dobývají Evropu

Vzpomínky britského velitele tanku 1944-45

OMNIBOOKS

2020

ÚVOD

Zápis ve válečném deníku Sherwood Rangers ohledně bojů, jichž se pluk v blízkosti holandského města Nijmegen zúčastnil, je dokonce i dnes těžkým čtením. Záznam jednoduše konstatuje, že 25. září 1944:

Rota operující na severu byla pod silnou nepřátelskou dělostřeleckou palbou. Padl poručík H. Heenan.

Dvě krátké věty psané vojenským stylem. Stručné, precizní a k věci. Nepochybně napsané nějakým unaveným štábním důstojníkem na velitelství pluku na konci dalšího nekonečného vyčerpávajícího dne - ztráta mladého důstojníka jako jen další smutná drobná statistika v nespočetných řadách armády ve válce.

Ten záznam neříká nic o tom, jak Harry Heenan zemřel. Je tragickou shodou okolností, že se jeho zarmoucení rodiče nikdy nesmířili se ztrátou svého jediného syna, který přišel o život, když chránil ten můj, nebo že byl mým nejlepším přítelem. Nic to neříká o německém protitankovém kanónu ráže 88 mm namířeném na nás, o pekelných explozích dopadajících granátů nebo o příšerné hrůze, když granáty létaly kolem našeho znehybněného tanku. Když jsem to teď četl, stále jsem sebou škubal při vzpomínce na uši rvoucí praskání těch rychle letících granátů, které s bleskovou rychlostí vytrhávaly do země krátery a zasypávaly náš tank hlinou.

Kavalerie Sherwood Rangers obdržela za druhé světové války víc bojových vyznamenání než kterákoliv jiná jednotka, a oficiální dokumenty, jako je plukovní válečný deník, představují důležitou součást vojenské historie. Ale válka není jen záležitostí suchých oficiálních hlášení o akcích jednotky nebo záznamů jejích manévřů zakreslených červenou voskovou tužkou na mapách štábních důstojníků a vysoce postavených velitelů. Válka je o vojákově v ohni bitvy se všemi jejími strádáními a nebezpečími. Utahaní špinaví muži vyčerpaní bojem, nedostatkem spánku a stresem z neustálého nebezpečí. Muži, kteří se musí přinutit, aby usedli do svých tanků a začali znovu dělat to, co dělali včera, říkající si, jestli přežijí příští den. Každé svítání od nich vyžaduje, aby se připravili na postup k následujícímu nepříteli drženému místu v krajině, aby obsadili další vesnici nebo vedli postup roty po osamělé silnici v očekávání prvního výbuchu nepřátelského granátu. S nadějí a s modlitbou, aby vás nezasáhl, a jestli ano, aby nezměnil tank v planoucí peklo.

Oficiální zprávy a strohé anonymizované plukovní historie vám z toho říkají jen málo. Ale takové dokumenty jsou životadárnou krví historiků a profesionálních spisovatelů, kterými já nejsem. Vskutku spousta autorů napsala věrohodné popisy bojů, jež se odehrály na severozápadu Evropy ode dne „D“ až po porážku Německa v posledním roce druhé světové války. Ale jakkoliv jsou jejich díla chvályhodná, mají sklon popisovat celkové tažení nebo se zaměřovat na úplný rozsah určité operace nebo činnosti nějaké jednotky. Přitom mají tendenci klást důraz na generály a jejich rozmáchlé strategie a operační plány. Přestože jsou pro naše pochopení války nejdůležitější zážitky mužů z boje, zkušenosti obyčejného vojáka nebo mladého důstojníka se omezují převážně na individuální příhody nebo náhodné momentky základní taktické činnosti řady různých jednotek popsané jen na několika řádcích krátkého textu.

Tato kniha je o bitvách vybojovaných v severozápadní Evropě během posledního roku války viděných prizmatem mých osobních zážitků z jedenácti krvavých měsíců velení jednotce tanků Sherman. Zabývá se úvahami jednotlivce a malé skupiny mužů, kteří tvořili 5. četou rotu A kavalerie Sherwood Rangers. Není o našich slavných velitelích, nám vzdálených mužích jako Montgomery a Eisenhower, kteří vedli bitvy od map na svých týlových velitelstvích, kam jen zřídka pronikla střelba a granáty a strach z bitvy. Není o jejich velkolepých koncepcích válečných tažení a naplňování jejich plánů. Pokud jsem se na ty plány odvolával, dělal jsem to jen tehdy, pokud měly přímý vliv na naše zážitky v 5. četě, nebo když jsem měl pocit, že pro pochopení určité události je širší související pozadí důležité. Následující text usiluje o zdůraznění lidského rozměru zblízka vedených bojů, v nichž zaměření na drobné taktické operace zřídka přesahuje pohled nabízející se z otevřeného průlezu věže velitelského tanku, nejbližší živý plot před námi, myšlenky na to, co se v něm může skrývat, jestli budeme čelní četou a jestli se dožijeme slábnoucí záře dalšího západu slunce.

Vzhledem k těm uplynulým sedmi desetiletím se mě můžete ptát, co jsem chtěl říct a proč to píši teď. Byl jsem jen obyčejným poručíkem v mohutné spojenecké armádě a 5. četa byla tím nejmenším zoubkem v soukolí velkého stroje. Byl jsem pouze jedním z mnoha set tisíců, kdo bojovali v severozápadní Evropě v 21. skupině armád. Nemohu si nárokovat

žádný velký statečný čin a jako převážná většina ostatních jsem jen dělal svou práci. Mým důvodem pro napsání této knihy není zaznamenání nějaké skvělé historie válečného tažení, jehož jsem byl pouze mikroskopickou součástí; o tom jsou napsána lepší díla. Ale historici byli často nevdšimaví vůči těm, kdo se v den „D“ probíjeli na pláž, prodírali se hrozně složitým terénem Normandie, snášeli muka té strašné zimy se záplavami v nížinách Nizozemí a pokračovali v tlaku na srdce nacistického Německa proti nepříteli, který až příliš často nebyl ochoten uznat svou porážku. Chci sepsat to, co jsem viděl.

Ačkoliv byl náš protivník tvrdý a profesionální, analýze jeho bojových schopností v porovnání s britským vojákem chybí objektivní pohled. Protože vedle každého vojáka wehrmachtu, esesmana nebo německého výsadkáře, který houževnatě bojoval, byla řada dalších, kteří se při první příležitosti vzdali a nechali se zajmout. Viděl jsem muže na obou stranách, kteří se sesypali a utekli, stejně jako jsem viděl britské pěšáky tvrdohlavě se probíjet usilovně bráněnými nepřátelskými postaveními nebo německé vojáky útočící s nasazenými bodáky na ztec proti našim tankům. Ale přesto nebyli hrdiny představovanými v hollywoodských filmech natočených po válce, ani nebyli oběťmi, jak by si mnozí mysleli. Ačkoliv byl podíl ztrát pěchoty často vyšší než za první světové války a průměrná životnost velitele tankové čety byla menší než dva týdny, byli jsme pouze vojáci pokoušející se odvést svou práci co nejlépe podle svých schopností.

Strach na bojišti je přirozenou součástí života. Zeptejte se kteréhokoliv řadového vojáka, který udělal kariéru v armádě a mnohokrát byl nasazen v akci. Ale převážná většina z nás, kdo si oblékli polní uniformu, na záda si hodili batoh a na rameno zavěsili pušku, nebo bojovali z ocelových krabic tanků Sherman, dokonce i menšina z nás, kdo narukovali dobrovolně, nebyli profesionální vojáci. Britská armáda ve druhé světové válce byla armádou odvedených civilistů vytržených z mírového života a silou okolností vržených do války. Většina tam být nechtěla, ale v této záležitosti měli stěží na výběr; jejich hlavní starostí bylo vykonat svou práci, přežít a co nejdříve se vrátit domů, aby mohli pokračovat ve svých normálních životech. Skutečnost, že v pátém roce války odvedenci v pěší armádě a osádkách tanků překonávali denně strach, aby riskovali život a své zdraví, je samotným důkazem jejich odvahy. Vojáků z povolání bylo necelých pět procent, ale na konci války se britská armáda od těch temných dnů roku 1940 výrazně zlepšila a stala se největší a nejlépe vybavenou armádou, jakou kdy tato země vyslala do pole. Přes své nedostatky to byla mimořádná bojová síla a role, kterou hrála při osvobození Evropy a porážce nacistů, je impozantní.

Problémy války – náhoda, špatné počasí, omyly a smůla – jsou jedinými jistotami boje spolu se smrtí, zraněním a ničením. Většina z našich generálů nebyla mezi vojáky nijak zvláště oblíbená, ale ať jste je měli rádi nebo nenáviděli, naši nejvyšší velitelé byli lidé pod tím nejtvrdějším tlakem, kteří museli dělat okamžitá rozhodnutí na základě nedokonalých informací. Luxus ohlédnutí zpět byl často krutý také vůči nim. Ale válka je záležitostí náhody a krvácení, v níž hraje svou roli podivná symetrie rizika a jeho faktorů a hojně se vyskytující lidské omylnosti a křehkosti. Boj se rychle vyvíjí, zamotává se a často je nepochopitelný. Nelze na něj použít žádný dokonalý vědecký přístup, pouze perfektní záměr, který pravděpodobně nevydrží první kontakt s převažujícími realitami na zemi, jakmile bitva začne, a kde má k jejímu výsledku co říct také nepřítel. Když jsme se potili ve vedru a prachu Normandie a brodili jsme se bahnem mizerné mrazivé zimy na německých hranicích, všechny tyto faktory byly ve hře.

Když jsem se po válce zapojil do plukovních spolků a účastnil jsem se organizovaných putování po bývalých bojištích, nikdy jsem hluboce nepřemýšlel o tom, co jsme zažili. Ani jsem si nedělal hlavu se vzrušenými debatami o kvalitě našich tanků, jestli našim generálům chyběl agresivní elán německých generálů, nebo jestli jsme jako armáda promarnili

příležitosti, které by naši protivníci využili. Místo toho jsem se ponořil do rozvoje podnikání a starostí o svou rodinu. Nějaký poradce pro duševní zdraví by to nepochybně popsal jako určitou formu terapie sebe sama. Ale terapie to nebyla, jen jsem měl spoustu práce. Ovšem jakmile jsem překročil devadesátku a řady mých bývalých kamarádů, tehdy teenagerů a mužů krátce po dvacítce, začaly řídnout a odcházet stářím, uvědomuji si, že žiji na pomezí živé historie. Proto chci zaznamenat svou verzi událostí dřív, než se setmí.

Nemám v úmyslu provádět podrobnou analýzu velkých operací, kterých jsem se zúčastnil, ani psát historii typu „co kdyby“. Jsou zde opět jiní, kteří mají pocit, že v tom jsou lepší. Pokusil jsem se říct svůj příběh a příběh těch, kdo tvořili 5. četu a těch výrazných postav, které měly vliv na to, jak jsme žili, bojovali, a někteří z nás umírali v tancích Sherman. Snažil jsem se vyprávět příběh britského tankisty se všemi jeho nedostatky a ctnostmi. Jak jsme spolu komunikovali v nářečí, co jsme si oblékali, jak jsme byli vybaveni, jak jsme bojovali spolu s ostatními druhy zbraní, a co se nám dařilo a co ne. Hlavní myšlenku tohoto příběhu představují tato témata spolu s tím, co jsme měli rádi, co jsme nenáviděli a o čem jsme přemýšleli, a také reality války. Své místo v něm mají také problémy spojené s únavou, počasím, chybnými výpočty, přátelskou palbou a čirou smůlou, stejně jako emoce ze ztrát, strach a vzrušení smíšené se statečností a shovívavostí lidského ducha. Jako v každém jednoduchém poučném příběhu sehrávají zde navíc svou roli také mezilidské vztahy, některé dobré, jiné špatné, a kamarádství, soudržnost malé jednotky a vůdcovské schopnosti.

Nevedl jsem si deník; jen málo z nás mělo čas nebo chuť to dělat. V důsledku toho nejsou moje vzpomínky zdaleka úplné. Časový odstup si nepochybně vybral svou daň, a zatímco se některé vzpomínky zachovaly v živých podrobnostech Technicoloru, jako by se to stalo teprve včera, jiné jsou zamlžené a mám jen neurčitou představu o čase a místě, kde k nim došlo. Do mé paměti se nesmazatelně vryly maličkosti určitých podrobností, zatímco obsah důležitějších událostí zůstává mimo rozsah mých vědomostí. Stále si vzpomínám na uspokojivý pocit z nádherně vyvážené modročerné pistole Luger ve své ruce s jejím nádherně hladkým natahováním. Ale za boha si nemohu vzpomenout na Němce, kterému jsem ji sebral, nebo kdy a kde byl zajatý. Neustále si budu vybavovat strašný kvílivý řev nepřátelských raket a otřesy země při jejich explozích kolem našich postavení. Ale zeptejte se mě na přesné místo a datum, kdy nás překvapily v otevřeném terénu, a já budu mít velké problémy, abych vám odpověděl.

Člověk by se měl vyvarovat popisů nárokujejících si autoritativní a absolutní vybavení událostí. Kompletní vzpomínky z bojiště nejsou úplné ani přesné. Mé vzpomínky na události se v některých případech lišily od pohledu jiných lidí nebo oficiálních hlášení a dopadlo by to stejně, i kdybych je zaznamenal ihned po bitvě. Ale když se objevily mezery způsobené ztrátou paměti, snažil jsem se vzpomenout si a určité události se mi během psaní knihy znovu vynořily z mlhy času; často vymámené mým spoluautorem, když jsme se procházeli, povídali si a debatovali nad bývalými bojišti.

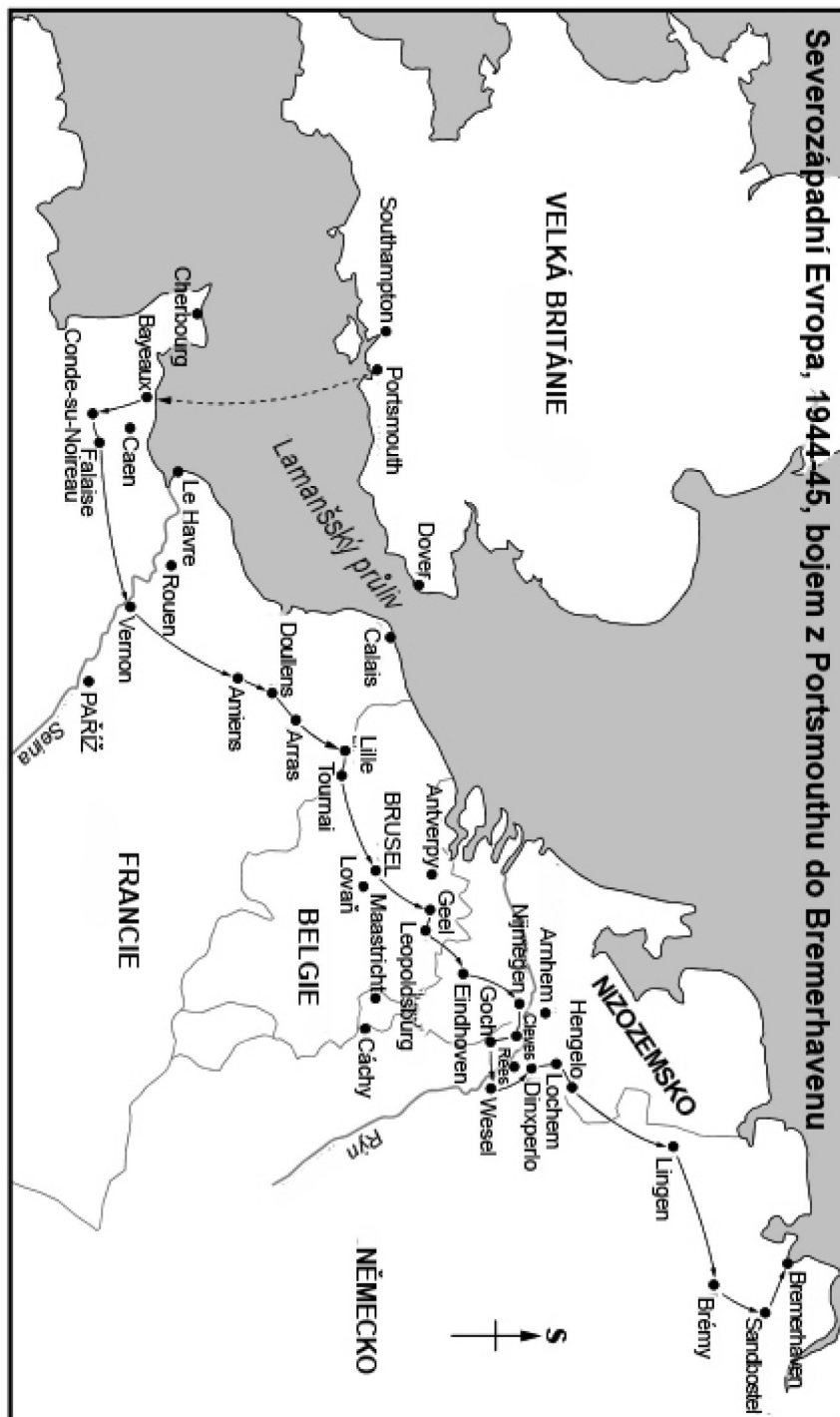
Mé poznávací funkce občas odblokovalo trvání na opětovné prohlídce linie živého plotu nebo prozkoumání určité cesty, či požadavek, abych se podíval přes vrcholek nevinně vypadajícího kopce, když jsem si prohlížel terén, který jsem sedmdesát let neviděl. A pak jsem je najednou zase viděl; kolony německé pěchoty, masu polní šedi ostře se rýsující proti pásu lesa v mělkém údolí pod námi. Když jsem stál jen necelých čtyři sta metrů od místa, kde pochodovaly přízraky těch mužů, znovu jsem slyšel exploze našich tříštivo-trhavých granátů, rachot kulometů a viděl jsem zásahy střel se stopovkou, jak je začaly srážet k zemi. Hustá mlha visící ve větvích stromů nad Briquessardem stejně jako před všemi těmi lety po hádce s hloupým majorem pěchoty vyvolává záplavu vzpomínek, která mě přivádí zpět

k tomu ránu, kdy 5. četa postupovala tímto tajemným lesem samotná a bez podpory své roty.

Na některé věci nikdy nezapomenu. Na prudký oslepující záblesk jiskřivého světla pod mýma nohama, následovaný v náhlé tmě hustým černým kouřem plnícím vnitřek tanku a na štiplavou chuť kouře ze shořelé výbušniny v mých ústech, když jsme najeli na minu. Na pohled do vnitřku zničeného tanku; když jsem uviděl, co tam je, zařekl jsem se, že už to nikdy neudělám. Na nenávist a aroganci sršící z jasných modrých očí mladého světlovlasého esesmana, kterého jsme zajali v bojích jižně od Tilly. Na šok, když jsem viděl, jak raketa utrhla křídlo letounu RAF Typhoon, a sledoval jsem, jak se řítí k zemi směrem k nám, a modlil jsem se, aby se do nás netrefil. Na kamarádství a legraci, které jsem zažíval se svými kolegy veliteli čet, jež tolik přispěly k tomu, že jsme to zvládli. Na soucitnou laskavost svého nabíječe/operátora, který se vždy postaral o to, abych měl co jíst. A samozřejmě nikdy nezapomenu na ono osudné cvaknutí na druhém konci rádiové sítě a zjištění, že to znamenalo, že je Harry Heenan mrtvý.

Moje starost jako důstojníka sahala dál než jen po spíše přirozené zájmy mých vojáků zaměřené zejména na jídlo, spánek a přežití. Uzavření v ocelové korbě Shermana se jejich pohled na svět omezil na to, co viděli na svých stanovištích optikou periskopů jeden krát šest. Ale můj širší rozhled většího obrazu okolí v daném okamžiku by se neměl přeceňovat. Zůstával omezený na roli mé čtyř tanků, jejího podílu na úkolu roty, a nabízel jen slaboučké tušení o tom, co dělá zbytek pluku, o pěší divizi, kterou jsme podporovali, ani nemluvě. Ale ohlédnutí zpět a hlubší opětovné prozkoumání okolností znamenalo lepší pochopení důsledků strategických souvislostí, v nichž jsme operovali. Přineslo to také lepší poznání časových posloupností a pořadí událostí, které byly při pohledu zpět trochu pomotané. Kde se mé vzpomínky rozcházejí se vzpomínkami unaveného štábního důstojníka nebo se liší od vzpomínek ostatních, říkám, jak to bylo, jak se mi to tehdy jevílo, a také po porovnání s tím, co vypadá pravděpodobněji. Ovšem jakékoliv chyby nebo nedostatky v přesnosti jdou výhradně na můj vrub.

Všechny události na následujících stránkách se skutečně staly a všichni zmínění lidé jsou skuteční. Ovšem u některých postav objevujících se v této knize jsem s ohledem na ně a na jejich příbuzné neuvedl skutečné jméno, když jsem měl pocit, že by jim detaily mohly způsobit bolest. Mým jediným dalším zájmem bylo pravdivě vystihnout odvalu a statečnost mužů, s nimiž jsem před všemi těmi lety bojoval. V dnešní sebestředné společnosti vyhýbající se rizikům byli pozoruhodným bratrstvím zrozeným z kouře, nebezpečí a smrti. Se zdroji, které měli k dispozici a za okolností, kterým čelili, odvedli mimořádnou práci. Bylo mi ctí s nimi sloužit.

Kapitola 1

PLÁŽ GOLD

Sluneční světlo proniklo mraky a vyslalo jasné paprsky, které tancovaly po šedozelené vodní hladině, po níž se valily vlny směrem k oblázkovému břehu. Foukal stálý ke břehu

vanoucí vítr, ale bylo to něco úplně jiného než zuřící vítr, který bušil do řady lodí a výsadkových člunů, když se před těmi mnoha lety blížily k pláži. Stál jsem s ostatními veterány v obleku, s plukovní kravatou a pamětní medailí tažení na hrudi, zatímco hrála hudba, hodnostáři pronášeli projevy a minutou ticha jsme si vzpomněli na padlé. Když ta sláva a ceremoniál skončily, vytratil jsem se z toho davu, abych se prošel sám po pláži a podíval se, jestli najdu místo, kde jsem se vylodil. Bylo to jiné; byl odliv a na písčítých dunách porostlých na vrcholku trávou nebyly smyčky ostnatého drátu a rozdrolené zbytky sesunutých německých zákopů. Bez výstřelů z děl a práskání explodujících granátů zde byl také snad stokrát menší hluk. Ale jak jsem tam stál s větrem ve tváři a díval se na moře, zapojila se do toho moje představitost a viděl jsem, jak plují ke mně stejně, jako tomu bylo před sedmdesáti lety.

Děšť ustal ve chvíli, kdy se nad východním obzorem začalo rozlévat studené šedivé ranní světlo. Ale konec bouře, která se hnala nad Lamanšským průlivem, byl stále dost silný na to, aby vrhal proti bokům výsadkových člunů 15. a 43. flotily výsadkových člunů tanků (LCT) půldruhého metru vysoké vlny a smáčel jejich paluby vodní tříští. Mužům kavalerie Sherwood Rangers, kteří si vyhledávali skrovný úkryt mezi tanky Sherman ukotvenými ocelovými řetězy k palubě výsadkového člunu, se ten útok z moře zdál nekonečný. Ze všech lodí plujících z Anglie byly výsadkové čluny nejmenší a v bouři nejvíce trpěly. Plavidla pouhých pětadvaceti metrů dlouhá s plochým dnem a ponorem necelých šedesát centimetrů se zmítala a divoce houpala v zuřícím oceánu, dokud se v tomto ročním období nezvyklá bouře, která zpozdila vyplutí invazní flotily o čtyřicet hodin, neuklidnila. Promočené polní uniformy vojáků, obvyklá mořská nemoc a zvratky stékající mezi pásy jejich obrněných vozidel byly důkazem jejich třídního utrpení, které museli snášet od doby, kdy se v southamptonském ústí řeky nalodili na člun.

Na každém člunu bylo pět těsně na sebe namačkaných Shermanů, a když muži ty tanky v městě Calshot v hrabství Hampshire na západním břehu Solentské úžiny nakládali, svítlo na ně slunce. Ale na moři se počasí najednou změnilo, protože anticyklóna utvářející se nad Azorami, přinesla silný vítr, nízkou základnu dešťové oblačnosti a rozbourené moře. Když bouře udeřila, atmosféra vzrušení a úzkostlivého nadšení, která po měsících výcviku provázela horečnou aktivitu nakládky, se brzy vytratila do mizérie neustálého zvracení. Jak se člun kymácel na kotvě, byli promočení bičujícím deštěm, a pak brázdili zpěněné moře. Tablety proti mořské nemoci, které dostali, neměly moc velký účinek a muži nevěděli o rozhodnutí generála Dwighta Eisenhowera odložit operaci, dokud nenastane ve špatném počasí „okno“, které předpověděli jeho meteorologové. Kdyby o tom rozhodnutí muži z Sherwood Rangers uvěznění na houpajícím se špinavém člunu věděli, nejvyššího spojeneckého velitele by za to prokleli.

Když se muži probírali z přerušované dřímoty a začínali se připravovat na boj, kapitán Leslie Skinner, kaplan Sherwood Rangers a člověk zodpovědný za duševní pohodu v jednotce a zaopatření jejích mrtvých, pozoroval z kývajících se paluby svého výsadkového člunu scénu kolem sebe. Balili si promočené a pozvracené spacáky a přivazovali je k zadním svým vozidel. Plechovka polévky, která se sama ohřívala, nabízela skrovnou snídani těm, kdo ji dokázali dostat do žaludku. Tváře mužů, kteří se choulili v třesoucích se skupinkách nebo si našli osamělý kout chráněný před větrem a vodní tříští, nakrátko ozařovalo světlo ojedinělé cigarety schované v dlaní, aby nebylo vidět její žhnutí. Kdesi před nimi v ustupující temnotě se stále blíž zvedalo nepřátelské pobřeží. Přibližující se pobřeží a začínající svítání oznamovalo konec jejich agónie na moři, ale schylovalo se ke skutečné

zkoušce bojem. Skinner pohlédl na hodinky; bylo 05.15 letního času (DST – Double Summer Time, dvě hodiny před GMT, spojenecké opatření pro „úsporu“ denního světla během války), úterý, 6. června 1944.

Když se Skinner podíval na moře, postupující svítání odhalilo obrovské loďstvo rozprostřené na hladině do všech stran, kam až oko dohlédlo. Součástí největšího kombinovaného invazního vojska, jaké kdy svět viděl, byla obrovská spousta námořních plavidel, přes šest tisíc lodí všech tvarů a velikostí. Vysokými vlnami rozbourěného moře se prodíraly bitevní lodě se svými těžkými děly ráže 380 mm, křižníky, lodě vyzbrojené raketami a torpédoborce doplněné podpurnými plavidly a výsadkovými čluny. Uprostřed převážely transportní lodě přes 130 000 vojáků, kteří budou první útočnou vlnou vysazenou na pevninu na normanském pobřeží, které bylo už jen několik mil před nimi. Vzduchem nad nimi se rozléhal hukot stovek bombardérů, jejichž černé siluety se daly rozeznat na světlajícím nebi, které letěly k pevnině, aby tam shodily svůj náklad na nepřátelská obranná postavení. O několik minut později osvitily na chvíli spodní vrstvu oblaků na obzoru před nimi oranžové záblesky explodujících pum. Skinner se zase podíval na hodinky. Bylo 05.20 a na řadě byla námořní operační skupina, aby do toho mixu přidala svůj smrtící účinek.

Uvnitř ocelových prostorů bitevních lodí zalité červeným polosvětlem svých věží se v overalech a ohnivzdorných kuklách potily obsluhy lodních děl při transportu těžkých nábojů z obslužných kladkostrojů a jejich zasouvání do závěrů děl. Lodě se otřásaly, když střílely boční salvy s oslepujícími záblesky plamene a mraky hustého černého kouře. Posádky křižníků střílejících před sebe cítily tlakovou vlnu každého granátu, když přelétal nad jejich nástavbami. Ti, kdo měli stanoviště na můstku nebo na palubě, sledovali, jak se malé světlo stopovky v zadní části granátu velkého jako koš na odpadky řítí k neviditelnému cíli na pevnině. Pak se ke kakofonii hrozného hluku doplněného svistem raket odpalovaných z lodí připojila jejich děla a děla torpédoborců ráže 153 mm. Skinner užasle sledoval, jak námořní operační skupina drtí obranná zařízení na pobřeží desítkou tun výbušnin za minutu a jak se flotila výsadkových člunů neúprosně prodírá k pobřeží.

Před nimi dopadala zničující smršť námořního bombardování na pobřežní opevnění Hitlerova vychvalovaného Atlantického valu. Na stavbě bunkrů, betonových kulometných postavení a pevnůstek a pokládání rozsáhlých minových polí v úzkém pruhu kolem pobřeží sahajícím od Antverp až po Pyreneje bylo od konce roku 1943 zaměstnáno půl miliónu vojáků wehrmachtu, nuceně nasazených dělníků a v místě najatých pracovníků. V souvislosti s měnící se situací ve válce Němci předpokládali, že ke spojenecké invazi do severozápadní Evropy dojde v létě 1944, ale nevěděli kde. Člověk zodpovědný za obranu atlantického pobřeží a nacisty okupované Evropy tušil, že by se Spojenci mohli pokusit o vylodění na pobřeží Normandie. Ovšem Hitlerův oblíbenec polní maršál Erwin Rommel byl ve sporu s ortodoxním myšlením německého vrchního velení a s vrchním velením wehrmachtu, které byly přesvědčeny, že nejpravděpodobnějším místem spojenecké invaze bude Pas de Calais.

Jako vrchní velitel skupiny armád B Rommel velel také 7. a 15. armádě wehrmachtu, které byly zodpovědné za obranu devět set kilometrů dlouhého pobřeží od belgických po španělské hranice. Německá 15. armáda byla rozmístěná kolem Pas de Calais v oblasti sahající po řeku Dives v regionu Calvados ve východní Normandii. Oblast, za kterou zodpovídala 7. armáda, začínala na druhém břehu této řeky a vedla na západ přes normanský poloostrov Cotentin a jižně do Bretaně. Prioritu v získávání zdrojů mělo Calais a většina německých tankových jednotek byla ponechána v záloze pod velením vrchního velení wehrmachtu a umístěná tak, aby byla schopná tento ohrožený sektor pokrýt. Rommel měl v oblasti 7. armády k okamžitému použití pouze tři tankové jednotky, ale pravomoc pro uvolnění těchto divizí do boje si ponechalo vrchní velení wehrmachtu a v případě

spojenecké invaze by Rommel musel žádat německé vrchní velení o povolení k jejich nasazení.

Rommel zpočátku souhlasil s názorem vrchního velení wehrmachtu, že oblast Pas de Calais poskytuje Spojencům zjevné výhody, což z ní činí nejpravděpodobnější místo nastávající invaze. Představovala nejkratší vzdálenost přes Lamanšský průliv z Anglie a nejpřímější trasu do Německa. Vylodění kolem Calais by také poskytlo Britům a Američanům velký přístav, z něhož by mohli podporovat logistický tok mužů a materiálu nezbytného pro následný výpad z jejich předmostí. Ale Rommel zvažoval jako jistou možnost také vylodění dál na jih v zátocě řeky Sommy nebo kolem poloostrova Cotentin. Proto tedy, a také proto, že chtěl vybudovat opevnění po celé délce pobřeží, chtěl mít možnost přivolat více tankových divizí.

Rommelův energický styl velení a jeho neustálé inspekce Atlantického valu vedly k významnému posílení obranných zařízení po celé délce pobřeží. Němci položili milióny min a každá pláž byla bráněná opevněnými kulometnými postaveními, bunkry a spoustou překážek opatřených na vrcholu výbušninami, jejichž exploze měly roztrhnout dno výsadečového člunu. Ale Rommel také věděl, že v obraně jsou stále mezery a přes zlepšení statických obranných zařízení jde jen o tenkou skořápku, která vylodění Spojenců na břeh pouze zdrží. Obrana byla navíc obsazená nemobilními „Pevnostními divizemi“ s podstavu a nedostatečnou výstrojí, sestávajícími ze starších mužů, rekonvalescentů zraněných na východní frontě, ruských jednotek „Hiwi“, což byli bývalí sovětsí zajatci, a polských a českých vojáků pocházejících z národnostních menšin. Tyto útvary měly pochybnou kvalitu, protože jim chyběly motorizované dopravní prostředky, a byly vybaveny zastaralými ukořistěnými francouzskými, britskými a českými zbraněmi. Aby mohl Rommel odrazit invazi na plážích, stále by potřeboval obrněné jednotky umístěné dostatečně blízko od pobřeží, aby mohly zaútočit na Spojence, když se budou pokoušet uchytit na plážích a předtím, než budou moci zřítit bránitelné předmostí. K tomu potřeboval víc tanků a Hitler byl jediný, kdo mu je mohl dát. Kvůli tomu nebyl velitel skupiny armád B na svém velitelství, když se ve tmě blížili k pobřeží muži z Sherwood Rangers spolu s ostatními invazními vojsky.

Erwin Rommel opustil své velitelství na zámku de La Roche-Guyon blízko Mantes 5. června v 06.00 ráno a odjel autem domů blízko německého Ulmu, aby mohl strávit noc se svou manželkou Lucií. Druhý den měla narozeniny, ale Rommelovým hlavním důvodem, proč odjel z fronty, byla audience u Hitlera v jeho horském sídle u bavorského Berchtesgadenu. Hitlerův štáb naznačoval, že by mohl polního maršála přijmout někdy později 6. června. Rommela příliš neznepokojovalo, že není na frontě. Také němečtí meteorologové předpovídali na základě dat z ponorek rozmístěných daleko v Atlantickém oceánu, že se blíží bouře. Tato předpověď byla jednou z oblastí analýz, na které se Rommel a jeho nadřízení shodli. Vrchní velení wehrmachtu stále předpovídalo, že Normandie není ohroženým sektorem, a počasí bylo dalším důvodem, proč se tam dala očekávat klidná noc. Rozbouřené moře a silný vítr, které předpovídali, se považovaly za nevhodné podmínky k tomu, aby se Spojenci pokusili o vylodění. Ale nepostřehli mezeru zlepšeného počasí, která přicházela za bouří.

Spojenci netušili, kde Rommel je, ani neznali jeho názor, že by Normandie mohla být pravděpodobným místem vylodění. Ovšem měli všechny důvody k tomu, aby se snažili podpořit špatné pochopení převažujícího konvenčního způsobu strategického hodnocení vrchního velení wehrmachtu, které zůstávalo spjaté s Pas de Calais. Bylo to chápání posílené selháními německého zpravodajství a úspěšnou spojeneckou klamavou akcí známou jako Operace Fortitude. Dvojití agenti mystifikovali od začátku roku 1944 německou zpravodajskou službu Abwehr, aby ji přesvědčili, že úder, až nastane, se odehraje

v Calais. Přítomnost falešných výsadkových člunů a silný rádiový provoz vycházející z Kentu a tam přijímaný, spojený s intenzivními nálety naznačovaly, že se britské a americké armády chystají vydat přes Doverskou úžinu, a podporovaly oficiální způsob uvažování vrchního velení wehrmachtu. Byla to analýza zesílená selháním průzkumu. Letouny luftwaffe, které by mohly nahlásit vytváření invazní flotily v anglických přístavech dál na západ, nebyly od konce května díky spojenecké nadvládě ve vzduchu nad Lamanšským průlivem schopné proniknout do britského vzdušného prostoru. V důsledku toho zůstávalo německé vrchní velení ohledně skutečných spojeneckých záměrů slepé.

Spojenecký invazní plán s kódovým jménem Operace Overlord znamenal vylodění britské 2. armády a americké 1. armády pod velením generála Bernarda Montgomeryho na pěti samostatných plážích rozložených na šestadvaceti mílích normandského poloostrova Cotentin. Dva americké pěší útvary, 1. a 4. divize, měly v první vylodovací vlně vstoupit na pobřeží v západním sektoru na dvou plážích s kódovým jménem Omaha a Utah. Od nich vpravo se měla na pláži Sword vylodit na spojeneckém východním křídle pěchota britské 3. divize s 3. kanadskou divizí, která měla zaútočit vedle ní na pláži Juno. 50. Northumbrijská divize měla přistát na pláži Gold, pětímílovém pruhu písku ležícím mezi malými přímořskými rekreačními středisky Le Hamel a La Rivière. V časných ranních hodinách dne D měly být shozeny ve tmě před námořními invazními silami tři spojenecké výsadkové divize, aby zajistily křídla invaze, obsadily specifické cíle a pomáhaly vojákům na plážích umlčením konkrétních nepřátelských dělostřeleckých baterií. Britská 6. výsadková divize měla přistát u řeky Orne na východě a americká 82. a 101. výsadková divize měla seskočit do oblasti Carentanu na západě.

Ačkoliv mělo být do první vlny vylodění nasazeno jen osm divizí, Spojenci měli v Anglii připravených k invazi sedmatřicet divizí, ale trvalo by jim několik týdnů, než by je všechny převezli přes Lamanšský průliv. Úspěch závisel na prolomení Atlantického valu, vytvoření počátečního předmostí obsazením klíčových francouzských měst včetně Bayeux a Caen v britském sektoru a pak na dopravení dostatečného počtu dalších divizí předtím, než Němci budou schopni použít spojené síly svých tankových divizí. Montgomery jako spojenecký důstojník zodpovědný za plánování dne „D“ a nejvyšší velitel pozemních vojsk byl přesvědčený, že kritických bude prvních několik hodin a dní. Věděl, že úspěšný výpad z Normandie může následovat jen tehdy, když Spojenci vyhrají závod v ustavení dostatečného poměru sil, aby odrazili německé obrněné jednotky přesouvající se k zastavení invaze. Spojenci, kteří se poučili ze zkušeností s provedením katastrofálního nájezdu na Dieppe v srpnu 1942 a následných invazí na Sicílii a do Itálie, si uvědomovali důležitost tanků pro pomoc útočícím vojskům poskytováním blízké palebné podpory a odstraňováním překážek, aby jim umožnily dostat se z pláže. Byla to zkušenost, která přinášela ovoce geniality v podobě speciálních pancéřových vozidel známých jako „Funnies“, obojživelných tanků Duplex Drive neboli „DD“. Funnies patřily britské 79. tankové divizi tvořené různými předělanými tanky obsluhovanými Royal Armoured Corps a Royal Engineers. Byly to tanky Sherman upravené na likvidaci pěchotních min vybavené vpředu otáčejícími se bubny s těžkými řetězy, které vyvolávaly exploze min. Pak to byla série těžkých tanků Churchill vybavených mohutnými moždíři, plamenomety, rozkládacími mosty a svazky klád k překonávání roklí. Úkolem Funnies bylo vytvářet průchody v minových polích, rozbít a vypalovat betonové bunkry, odstraňovat překážky a vytvářet místa, která by umožnila útočící pěchotě a za ní postupujícím jednotkám a vozidlům dostat se z pláže.

Role každého „Funny“, geniálního svou koncepcí a konstrukcí, byla specifická a spolu s útočící pěchotou vyžadovala palebnou podporu hlavních bojových tanků. Odpověď se dá nalézt v teorii vztaku a v představitivosti imigrantského vědce Nicholase Strausslera, který vymyslel DD variantu tanku Sherman. Upevnil kolem jeho korby skládací plátěnou

vztlakovou nástavbu, která v rozloženém stavu vytlačila dostatečný objem vody na to, aby tank plaval. Nástavba se zvedala vpouštěním stlačeného vzduchu do gumových hadic všitých do plátva, které se pak udržovalo v potřebné poloze pružnými vzpěrami, jež pomáhaly udržet plátvo napnuté. Pohyb ve vodě zajišťovaly dva vzadu umístěné zasouvací lodní šrouby hnané mechanikou pohonu tankových pásů. Název tanku byl odvozen od této kombinace, která na hladině dodávala DD po vysazení z invazního člunu stálou rychlost čtyř mil za hodinu. K odčerpávání průsaků vody byl DD vybavený ruční pumpou. Po vyjetí na zemi se lodní šrouby zasunuly a přepnutím jedné páčky se plátvo složilo a tank tak mohl operovat jako běžné obrněné bojové vozidlo.

Sherwood Rangers byl jedním ze čtyř pluků britské 2. armády, který měl dvě ze svých čtyř rot vybavené k invazi tanky DD, a v každé rotě bylo šestnáct upravených Shermanů. DD tanky měly k dispozici na plážích Omaha a Utah také dva americké obrněné pluky. Podle plánu se měly DD tanky vylodit na britských plážích z invazních člunů tři a půl míle od pobřeží a odtud měly plout k určeným plážím před první vlnou hlavních útočných pěších vojsk. DD měly přistát na plážích pět minut před příplutím výsadkových člunů převážejících speciální obrněná vozidla vyloděná v hodinu „H“ a jejich úkolem bylo chránit „Funnies“, když začínaly připravovat průchody pískem posetým minami. Potom měly DD poskytovat blízkou palebnou podporu pěchotě připlovající za speciálními obrněnci v hodinu „H+5 minut“, když se probíjela nepřátelskými obrannými postaveními a ničila je. V Sherwood Rangers dostaly za úkol obsluhovat těch dvaatřicet DD tanků přidělených pluku roty B a C a jejich rolí byla podpora 231. brigády 50. divize Northumbrian, která se vylodovala na pláži Gold.

Třetí jednotka pluku, rota A, byla vyzbrojena standardními tanky Sherman a měla přistát na pláži Gold s následnými útočnými vlnami v hodinu „H+90 minut“. Přidělení rolí jednotkám v den „D“ vycházelo z faktu, že rota A nesla hlavní břemeno bojů, které jednotka vedla v poušti během válečného tažení v severní Africe. Za bojů v poušti byl pluk vyzbrojen směsicí tanků Crusader, Sherman a Grant Lee. Tanky Crusader používané rotou A byly lehčí než ostatní tanky a jejich nadprůměrná rychlost se využívala k poskytování krytí vpřed postupujícího zbytku pluku. Úkolem roty bylo navázat a udržet kontakt s nepřátelskými tanky, aby je zadržela pro útok těžších tanků roty B a C. Tanky Crusader byly sice rychlé, ale byly jen lehce pancéřované, mechanicky nespolehlivé a měly slabší výzbroj. Tyto nedostatky a nebezpečná povaha jejich role znamenaly, že rota A měla větší ztráty tanků a lidí než zbytek pluku. Stanleyemu Christophersonovi, který jako velitel roty A ztratil v pouštním tažení během jednoho dne pět jemu podřízených tanků, se stejně jako jeho mužům ulevilo, že to nebudou oni, kdo v den „D“ popluží v DD tancích na pobřeží.

I když aplikace Strausslerovy teorie vztlaku mohla být správná, bylo toho hodně, co se mohlo pokazit, když se tank s hmotností 34 tun vysadil na moře, aby vedl útok na dobře bráněné nepřátelské pobřeží. Kdyby vztlakovou nástavbu rozbourěné moře a zhroutila se, nebo byla během plavby roztrhaná nepřátelským dělostřelectvem, obrněná vozidla by šla ke dnu jako kámen. Pro takovou situaci dostaly všechny osádky tanků DD upravený únikový dýchací přístroj Davis, který dostávaly posádky ponorek. Nosil se uvázaný na prsou a sestával z masky připojené gumovou hadicí k tlakové láhvi s kyslíkem. Přístroj mohl ponorkáři nebo členovi osádky DD tanku poskytnout dvanáctiminutovou nouzovou dodávku kyslíku. Zvládnutí práce s přístrojem vyžadovalo nacvičování úniku z velkých ponorkových nádrží u HMS Dolphin na jižním pobřeží.

Jestli vyhlídka na nutnost plavat z potopených tanků nebyla dostatečná, tak výcvik s únikovým přístrojem byl zvláště nenáviděný. Jeho používání vyvolalo malou vzpouru, když někteří z branců se zpočátku odmítali výcviku s ním účastnit. Jeden vyšší poddůstojník v tom byl neústupný a přišel o své frčky. Naštvaní plynoucí z toho, co se od nich

požadovalo, se znásobilo, když se ukázalo, že zvěsti o tom, že budou placeni jako členové speciální operační jednotky, například SAS nebo posádky trpasličích ponorek, jsou nepravdivé. Pro muže, kteří riskovali své životy v poušti a měli pocit, že si zaslouží odměnu za to, že budou muset podniknout takovou nebezpečnou misi, byla tato nová skutečnost urážkou a mnozí z mužstva měli pocit, že s nimi prostě „vyjebali“.

Jednotka, ať se jí to líbilo nebo ne, byla v době, kdy se přesouvala před naloděním do tranzitního stanového tábora u Southamptonu, vycvičená v obsluze svých obojživelných tanků. V celé jižní Anglii se tisíce vojáků, kteří se měli zapojit do invaze, přemísťovali do podobných táborů blízko míst nalodění a letišť. Od půlnoci 25. května byly všechny tyto tábory striktně uzavřeny. U perimetrů oplocených ostnatým drátem hlídali vojenští policisté a kvůli utajení nastávajícího otevření druhé fronty nesměl nikdo dovnitř ani ven. Datum dne „D“ bylo stanoveno na 5. června, a jakmile byli invazní vojáci izolováni, dostali rozsáhlé a podrobné informace o svých cílech. V souladu s posedlostí zachovat operační bezpečnost byly skutečné názvy míst, na něž měli útočit, nahrazeny kódovými jmény a zůstávaly tajné, dokud velitelé nedostali definitivní zapečetěné rozkazy, jakmile byli na moři.

S přibývajícím denním světlem zkontrolovali velitelé tanků naposledy mapy a mlhou a kouřem již bylo vidět pobřeží. Když muži odstranili klíny a řetězy, kterými byly tanky upevněny k palubám výsadkových člunů, ucítili nápor lodních motorů, jak se člun začal ostře stáčet na pravobok, aby se všechna plavidla flotily výsadkových člunů seřadila za sebou. Když pluly výsadkové čluny souběžně s pobřežím, začaly osádky tanků se závěrečnými přípravami k boji. Tankové motory vykašlávaly šedomodrý kouř, jak se spaloval olej, který se během cesty usadil na dně válců. Posádky nastoupily, kanóny nabily tříštivo-trhavými granáty, do podavačů kulometů vložily pásy se střelivem, zapnuly radiostanice a naladily je na velitelskou frekvenci. Hukot lodních motorů se zase změnil, jak se čluny obracely na levobok, aby vytvořily řadu, zvýšily rychlost a zahájily závěrečnou plavbu k pobřeží. Skinner se podíval na hodinky; bylo 07.00 a muži z Sherwood Rangers se psychicky připravovali na boj.

Velitelé tanků stojící na pozorovacích plošinách na zádech svých Shermanů již dokázali přes okraj ramp před sebou občas zahlédnout pláž a malé obrysy budov a staveb za pláží mizejících v záblescích, sprškách písku a kouři, jak mezi nepřátelská obranná postavení dopadaly granáty pokračujícího námořního ostřelování. Silné pulzující tepání motorů výsadkových člunů běžících ve vysokých otáčkách a hukot kouřících tankových motorů spolu s ohlušujícím duněním lodních děl vytvářely stálou kulisu hluku. Jak muži mlčky přemýšleli o tom, co je čeká na břehu, žaludky, dávno vyprázdněné neustálým zvracením, jim svíral strach. Na moři za výsadkovými čluny tanků se přesouvala útočná pěchota z transportních lodí šplháním po sítích pověšených z jejich boků do menších výsadkových člunů, které budou s nimi pokračovat k pláži. Vzdálenost k pobřeží se neustále zkracovala a osádky tanků se začínaly připravovat na chvíli, kdy výsadkové čluny zpomalí a zpětný chod naznačí, že se budou každou chvíli vyloďovat po sklápěcí rampě. Ale rampy zůstávaly zvednuté a čluny pokračovaly příbojovými vlnami dál; všichni muži toužili po skončení neustálého houpání a čekání, ale říkali si, proč je ještě nevyloďili. Námořní ostřelování se před nimi posunulo dál do vnitrozemí. Podle kaplanových hodinek bylo 07.10 a o minutu později to začalo.

716. divize byla klasičnou nemobilní pevnostní jednotkou tvořenou dvěma německými pěšími pluky s nenaplněnými stavy, podporovanými dělostřelectvem ráže 105 mm přesouvaným koňskými potahy. Neměla žádné významné obrněné prostředky a byla vyzbrojená směsicí z ciziny pocházejících těžkých zbraní a omezeným počtem protitankových kanónů ráže 75 a 88 mm. Protože vzhledem k počasí předpokládala klidnou noc, byl za svítání při zahájení spojeneckého bombardování a námořního ostřelování jejich

pozic vyhlášen poplach nízké úrovně. Dvě hodiny musela snášet ničivou sílu leteckého bombardování, ale jeho značná část minula cíle a palba těžkých děl z lodí nemohla neutralizovat všechna postavení. Když střelba skončila a prach a kouř se začínal rozptylovat, otupení vojáci wehrmachtu vyhrabali zbraně ze zhroutených zákopů, vyčistili závěry a hlavně od nalepeného písku, a když začalo střílet jejich dělostřelectvo, namířili kulometry a minometry na výsadkové čluny směřující k nim z šedivého šera Lamanšského průlivu.

Na kraji vesničky Le Hamel na západní straně pláže Gold zůstala obsluha ukořistěného polského kanónu ráže 77 mm ve svém betonovém bunkru nedotčená. V ochraně před tím nejhorším ze spojenecké palebné síly jim pomáhala silná vyztužená stěna vyčnívající na straně dělostřeleckého postavení směrem k moři. Také jim bránila ve střelbě na moře, ale jejich postavení jim poskytovalo perfektní palebné pole k ostřelování napříč pláží nad hladinou moře z úzké střílny, z níž bylo vidět několik set metrů písku. Posádka bunkru u Le Hamelu stála kolem svého kanónu, hlídkovala a čekala.

Výsadkové čluny pokračovaly v plavbě vzdouvajícím se oceánem ke stále bližší linii písčité pláže. Mínily plánovaný bod vylodění ve vzdálenosti šesti tisíc metrů, ale stále pokračovaly dál k pobřeží a začínala se na ně zastřelovat sporadická palba německých granátů. Protože kapitáni flotily výsadkových člunů usoudili, že silné proudění a rozbouřené moře ohrožuje DD tanky zaplavením, poradili se s veliteli tankových rot a rozhodli se vylodit plovoucí tanky co nejbližší pobřeží, aby zvýšili jejich šance, že se dostanou na pláž. Jak se vzdálenost k pobřeží zkracovala, přesnost a hustota nepřátelské palby se zvyšovaly. Kolem nich vylétaly z moře do výšky sloupy bílé pěny, a když se výsadkové čluny dostaly na dostřel zbraní menší ráže, výbuchy minometných granátů vysílaly fontány vodní tříště. Mnozí z těch, kdo přežili boje v poušti, si mysleli, že pokoušejí své štěstí.

Velitelé stojící na zádech Shermanů rozeznávali vlnami přelévajícími se přes sklopné rampy hranaté obrysy nábrežních vilek a šedé příkřené siluety bunkrů zvýrazněné ústovými plameny kulometů. Když zazněl rozkaz k nafouknutí plátěné nástavby, byly přes ten hluk slyšet zásahy do trupu výsadkového člunu střelbou ručních zbraní. Otevřely se ventily lahví se stlačeným vzduchem a jak se plátno kolem tanku začalo zvedat, gumové hadičky a podpůrné vzpěry se narovnávaly. Poručík Stuart Hills z roty C viděl ze své výhodné pozice na zádi svého Shermana, že když jeho plavidlo začínalo zpomalovat, některé výsadkové čluny zaostávaly, zatímco jiné se propracovávaly dopředu. Rozhodnutí připlout blíž ke břehu vyžadovalo schopnost kormidelníků proplouvat houštinou částečně ponořených protiinvazních překážek s výbušninou na vrcholu, které vyčnívaly nad hladinu blízko pobřeží, ale také to znamenalo, že se nařízená formace člunů v řadě začínala rozpadat. Když se začínalo projevovat vojenské pravidlo, že žádný plán nepřezíje první kontakt s nepřítelem, muži z Sherwood Rangers se chystali zjistit, jak se osvědčí jejich DD technika, výcvik a spojenecké přípravy.

Pohyb Hillsova výsadkového člunu se začínal zpomalovat; jeho kapitán ho zastavil sedm set metrů od pobřeží a nařídil sklopit rampu. Námořníci uvolnili mechanismus předního uvazovacího lana a příďová rampa sklouzla po řetězech půl metru k vodě a pak dopadla ve sprše zpěněné vody tvrdě na hladinu. Hills viděl, jak ostatní výsadkové čluny také sklápějí rampy, ale všiml si, že některé proplouvají kolem nich a pokračují k pláži včetně nejméně jednoho výsadkového člunu, který měl na palubě několik různých Funnies. Hills se musel postarat, aby se jeho tank vylodil, a nařídil řidiči, aby začal pojíždět k rampě. Zbytek osádky stál na korbě tanku a tlačil na plátěné okraje vztlakové nástavby, aby jí pomohl zůstat napjatou, až vjede tank do vody. Páky řízení se uvolnily a oni cítili, jak se pásy opírají do železné paluby. Pak se dal tank do pohybu a kolem nich vybuchla salva granátů. Jeden dopadl blízko před nimi, jeden narazil do horní hrany pravoboku a třetí granát zasáhl rampu.

Odlétající střepiny byly usměrněné kolem boků Hillsova tanku; trefily muže stojící na zádech Shermanů seřazených za ním a zranily zástupce velitele roty kapitána Billa Enderbyho a jednoho vyššího poddůstojníka.

Největší dělostřelci byli zastřílení a sklopená rampa bylo místo, kde nebylo radno se zdržovat. Hills zavolal na svého řidiče, aby pokračoval, a DD tank sjel k okraji rampy a ponořil před do vln. Když z rampy sklouzl konec pásů a začal působit vztlak, Sherman se pohupoval na hladině jako neohrabaná převrácená čínská lucerna. Členové osádky silně tlačili na plátěnou vztlakovou nástavbu, která se pod nápořem vln prohýbala. Ale tank se už potápěl. Jeho čelní pancíř byl prostřílený granáty a tank začínal nabírat vodu. Osádka se horečně snažila pumpou vodu vyčerpát, až voda valící se předními průlezy osádky ukázala, že je to marné, a Hills vydal povel k opuštění tanku. Horní plocha korby byla pod vodou, když se osádka vyškřábala do malého nafukovacího člunu používaného letci a podařilo se jí odstrčit se právě včas, aby sledovali, jak jejich tank mizí pod hladinou. Hillsův tank byl jedním z osmi DD tanků Sherwood Rangers, které na moři ztroskotaly, ale to horší mělo ještě čekat na některé z tanků, které se dostaly na pláž.

Narušení plánovaného pořadí příplutí způsobené dělostřeleckou palbou a podmínkami na moři znamenalo, že se některé z Hobartových Funnies vylodily před blízkou palebnou podporou svých bojových tanků. Když se Hillsův DD tank začínal potápět, jeden Sherman s rotačním odminovacím bubnem se již brodil příbojem na břeh před upravenými tanky Churchill patřícími ženistům. Vyjel rovně z vody a roztočil velký kovový buben vyčnívající z předku vozidla. Těžké řetězy připevněné k bubnu začaly bušit do země před tankem a vytvářely zmršť kovu, písku a explodujících min. Řidič tanku zařadil rychlost, uvolnil spojku a odminovací tank se rozjel vzhůru po pláži a začal čistit první z řady průchodů v minovém poli. Když se dostal za linii hladiny za přílivu, dostal se do levého palebného pole kanónu stojícího v betonovém bunkru na okraji Le Hamelu. Když se objevila před jeho prvního cíle, kanón ráže 77 mm s dunivým prásknutím vypálil a po několika minutách byl z odminovacího tanku hořící vrak se šlehajícími plameny a valícím se hustým mastným kouřem. Kanón v Le Hamelu si zapsal první oběť.

Svobodník Bert Jenkins v jednom z DD tanků roty B zaslechl povzbudivý skřípot pásů po svahu oblázkové pláže, když jeho tank doplul k pobřeží, a chystal se skočit na sedačku střelce v přední části Shermana. Tank se vynořil z moře a zastavil se na okraji pláže, aby vypnul pohon lodních šroubů a sklopil plátěnou vztlakovou nástavbu. Ale Jenkinsova úleva netrvala dlouho. Sotva dosedl, tank zasypala dávka palby těžkého kulometu z německého postavení mezi písčítými dunami porostlými trávou na vrcholu pláže. V další chvíli nastal oslepující záblesk při zásahu tanku granátem ráže 77 mm, který zapálil jeho zásobní palivo a složenou plátěnou nástavbu. Poručík Montey Horley nařídil své osádce, aby tank opustila. Jenkins a dva další členové osádky seskočili do mělké vody a ukryli se za zádi tanku. V dalším tanku roty B uslyšel rotmistr Bill Digby velitele roty, jak zoufale hlásí rádiem, že jeho tank hoří, ale pak Horleyho hlas uprostřed věty náhle umkl a na rádiové síti se rozhostilo ticho.

Kdyby Digby žil, zjistil by, že toho mladého tankového důstojníka zabila další dávka kulometné palby, když se pokoušel uniknout ze svého zasaženého tanku. Jeho řidič, svobodník Warboys, byl také zabit a byl prvním jménem příslušníka mužstva na seznamu obětí v zápisníku kaplana Skinnera jako KIA - „padlý v akci“. Další dva členové osádky Horleyova zničeného tanku také padli v kulometné palbě, když se snažili schovat se za ním. Bert Jenkins byl zraněn střelbou na nohou. Digby, který neměl čas, aby zastavil a zjistil, co se stalo jeho kolegům z osádek tanků roty B, pokračoval na pláž, dokud jeho Shermana náhle nezastavil zvonivý zvuk mohutného nárazu protitankového granátu. Pronikl do věže ocelovým pancířem 80 mm tlustým, zranil střelce, utrl Digbymu nohu nad kolenem a po

odrazu uvnitř tanku utrl jinému členovi osádky chodidlo. Zraněný velitel tanku se za krváčení z rozdrčené nohy zhroutil v bolestech na podlahu věže. Přestože byl tank zasažený, nehořel a dalo se s ním jet. Když si řidič uvědomil, že přežil, zařadil zpětný chod a zacouval pláží dolů mimo linii palby. Ostatní obrněná vozidla, která vjela do smrtící palebné zóny kanónu v bunkru, byla také zasažena. Upravený tank Churchill patřící ženistům se rozpadl na kusy kovu a části těl, které vylétly vysoko do vzduchu a pak zasypaly pláž.

Hrozilo, že potíže působící kanón ráže 77 mm, který tlačil v sektoru Jig Green zbývající tanky k hladině přílivu, zastaví útočící jednotky na západním konci pláže Gold, a ty začínaly být stále více nahromaděné u okraje moře. Všechny tanky, které popojely dokonce jen pár metrů po oblázcích, byly zasaženy, a nebyla tam podpůrná pěchota, která by tu pevnůstku obešla po křídlech a zničila ji zezadu. Ty dvě pěší jednotky 231. brigády se vylodily na špatném místě, dvanáct set metrů na východ a byly také pod palbou. Tématem k diskuzím historiků zůstává neúspěšné vylodění 1. praporů pluků Hampshire a Dorset bezprostředně za tanky. Neúspěšné spojení obrněné techniky a pěchoty a koordinace jejich úsilí způsobené chybou v navigaci, podmínkami na moři nebo chybným místním rozhodnutím lodivoda jejich čelního výsadkového člunu, aby se vyhnul vražedné palbě mířící na tanky, přišlo oběma druhům zbraní hodně draho.

Každý útočný invazní člun (LCA) dlouhý dvanáct metrů převážel pěší četu třiceti a více mužů. Člun byl pod palbou ještě předtím, než dorazil ke břehu, ale skutečná zkáza nastala po sklopení ramp, a zástupy hustě seskupených pěšáků se vydaly do vody, aby vyšly po svažitém břehu nahoru na pláž. Jak muži nesoucí pětadvacet kilo výstroje scházeli z houpajících se ramp, brodili se po prsa hlubokou vodou a pachtili se písčitooblázkovou pláží, německé minomety a kulomety si nacházely svůj cíl. V těch prvních několika minutách byli muži 1. brigád pluků Hampshire a Dorset strašně vystaveni nepříteli. Promočení vojáci postrádající blízkou podporu obrněných vozidel začali padat v hustém krupobití střel a střepin, které je vítalo. Útočící vojska se setkala s vražednou automatickou a minometnou palbou z postavení zakopaných v dunách na vrcholu pláže a z opevněných domů kolem moře. Písek a vodu pročešávaly proudy střel z německých kulometů. Některé z útočných člunů byly zasaženy během plavby k pláži a když se spustila rampa jednoho z nich, na jeho příď dopadl ihned minometný granát a zabil nebo zranil většinu vojáků čety. Některým pěšákům se podařilo proniknout až k dunám a příbřežní hrázi, zatímco jiní zůstávali na pláži přitisknuti k zemi mezi mrtvými a raněnými.

Ztráty pěchoty bez obrněné podpory a vystavené palbě na ploché otevřené pláži narůstaly. Velící důstojníci pluku Hampshire i Dorset padli v čelní útočné vlně. Radiostanice poškozené mořskou vodou nebo zablokované provozem na přetížených frekvencích znemožňovaly komunikaci a koordinaci s obrněnými jednotkami vzdálenými něco přes kilometr po jejich pravé straně. V kombinaci se ztrátou důležitých velitelů se začínalo velení a řízení operace hroutit. Přeživší velitelé rot a čet začali postupovat podle vlastní iniciativy jako malé příležitostné skupiny mužů proboujávajících se do dun, zahájili čištění zákopů a pak využívali krytí dobytých německých zákopů, aby se začali spojovat s obrněnými vozidly, k nimž se dokázali dostat. Ale předností pěchoty bojující v sektoru Jig Green nebyla jen iniciativa a odvaha.

Oblast pláže ve smrtícím palebném poli kanónu v Le Hamelu po její pravici začínala být nebezpečně přeplněná, protože na úzkém pruhu písku vyloděovaly další výsadkové čluny svůj náklad a jen málo vysazených se odvažovalo postoupit dál do palebného pole kanónu ráže 77 mm. Ale některým obrněným vozidlům se podařilo projet pláží na druhou stranu pískových dun. Kapitán Arthur Warburton ze 147. pluku polního dělostřelectva jako předsunutý pozorovací důstojník baterie samohybných děl Sexton podporující Sherwood Rangers věděl, že musí nezbytně dostat svého Shermana dál do vnitrozemí, aby mohl

přivolat palbu svých děl. Bez úhony přežil nebezpečnou cestu přes pláž zasypávanou palbou, ale když dojel na silnici vedoucí po vrcholu páže Gold a zabočil na západ k Le Hamelu, štěstí ho opustilo. Jakmile se tam s tankem přiblížil, všiml si německé pěchoty panicky běžící mezi dunami po jeho levé ruce a pak zahlédl v bunkru asi 150 metrů od sebe na své pravé straně kanón mířící přímo na něj. Ihned poté prorazil granát ráže 77 mm motor jeho Shermana a ten se zastavil. Již na pláži se mu podařilo navázat rádiové spojení s jedním ze Sextonů, takže teď oznámil stručnou charakteristiku cíle a řekl veliteli: „Rozstřílejte toho parchanta!“

Rotmistr Robert Palmer věděl, že jeho dělo ráže 88 mm by bylo účinné pouze tehdy, kdyby dokázal zaznamenat přímý zásah do střílny bunkru, otvoru ve tvaru štěrbiny o rozměrech maximálně devadesát krát sto osmdesát centimetrů. Palmer viděl vyčnívat ze střílny hlaveň protitankového kanónu a také věděl, že musí rychle manévrovat, protože jinak se stane dalším cílem. Palmer s nabitým a odjištěným dělem, aby získal několikavteřinovou výhodu, kterou potřeboval, řekl svému řidiči, aby se rozjel nejvyšší rychlostí dopředu. Jak Sexton zrychloval přes pláž ke střílně betonového bunkru, od pásů odletoval písek. Necelých padesát metrů od bunkru zvolal Palmer na řidiče, aby zatočil v úhlu pětáctýřiceti stupňů a pak zastavil. Samohybné dělo ostře zatočilo a na místě zastavilo přímo proti střílně, jak řidič prudce zatáhl za pravou řídicí páku a pak zatáhl za obě páky dozadu, aby běžící převodovku vozidla zastavil. Sexton se při náhlém zastavení dopředného pohybu krátce zhoupl. Ve chvíli, kdy se zastavil, nabíječ namířil kanón a Palmer ho plácl po rameni. Jakmile nabíječ zatáhl za spouštěcí páku, závěr odskočil dozadu proti tlumicímu mechanismu. První granát se ve spršce úlomků oceli a betonu otřel o pravý horní roh bunkru. Když Palmer vykřikl opravu, v závěru kanónu již byl další granát a nabíječ znovu škulbl spouštěcím mechanismem. Druhý granát vnikl přímo do střílny a uvnitř bunkru explodoval. Po několika minutách se ze zadu bunkru vypotácel s rukama nahoře přeživší zbytek obsluhy kanónu.

Likvidace toho bunkru v Le Hamelu trvala téměř dvě hodiny, a i když k překonání obrany všech německých postavení kolem vesnice došlo až pozdě odpoledne, zničení stanoviště onoho kanónu ráže 77 mm bylo klíčem ke zlomení obrany na západní straně pláže Gold. Když pěchota začala spolupracovat s obrněnými jednotkami zablokovanými na pláži, začala účinkovat plánovaná koordinace všech druhů zbraní. Ženijní tanky Churchill vybavené moždíři ráže 290 mm střílely dvacetikilogramové nálože, které demolovaly opěrné body nepřítele, a pak k nim běžela pěchota, aby zneškodnila přeživší. Odmínovací tanky začaly čistit v minovém poli průchozí pásy k vrcholu pláže a vystřelovaly signální zelené kouřové granáty na znamení, že vojáci za nimi mohou pásem procházet. Ženijní demoliční skupiny zahájily odstraňování překážek na pláži, a protože se na pláži Gold vylodovali další muži a materiál, další ženisté vytvářeli svými Funnies východy z pláže. Svažující se písčité terén se ucpával dalšími připlouvajícími výsadkovými čluny, ale ty už nebyly pod přímou palbou a začínaly se otvírat cesty do vnitrozemí.

Odpor na východní straně pláže Gold byl mnohem slabší než boj kolem Le Hamelu a 69. brigáda s podporou DD tanků ze 4. a 7. pluku Dragoon Guards už pronikala do vnitrozemí. Po zničení bunkru u Le Hamelu začala pěchota 231. brigády a rot B a C Sherwood Rangers také postupovat z pláže, protože se soudržnost německé 716. divize jako bojové jednotky začínala rychle hroutit, jakmile útočící vojska pronikla linií její pobřežní obrany. Roty s DD tanky operující při podpoře pěchoty jako konvenční tanky začínaly postupovat troskami posetými pobřežními vesnicemi poškozenými při bombardování. Rota B vyčistila Le Hamel a pluk Hampshire přitom ztratil další tank zničený protitankovým kanónem ráže 50 mm. Nebezpečím zůstávali osamocení střelci pěchoty a odstřelovači, jak si na vlastní kůži ověřil velící důstojník pluku, když ignoroval radu, aby z tanku blízko Le Hamelu nevyběhl.

Podplukovník John Anderson, který převzal velení Sherwood Rangers po jejich návratu ze severní Afriky, byl zasažen do paže, když šel pěšky dopředu, aby zjistil důvod ve zpoždění při vyjíždění na pláž. Hodinu ležel v příkopu, než ho bylo možné bezpečně evakuovat.

Velící důstojník se vylodil přímo na pláži s rotou A Sherwood Rangers v čase „H+90“. Leslie Skinner se měl vylodit s ním a měl odjet v jednom ze dvou polopásových vozidel zdravotnické sekce jednotky, jíž velel zdravotnický důstojník pluku kapitán Charles „Hilda“ Young. Ale tihle dva muži se před naloděním pohádali o svých odlišných rolích. Youngovi šlo o to, aby dokázal udržet krok s plukem, až bude postupovat do vnitrozemí a nechtěl, aby jeho snahu narušovala přítomnost Skinnera a jeho hlavní zájem o padlé.

„Když jsou mrtví, tak jsou mrtví a vy mě budete jenom zdržovat,“ obořil se Young na kaplana.

Tento rozpor zůstal do vyplutí nevyřešený. Výsledkem bylo, že Skinner přistával na břehu v jednom výsadkovém člunu první útočné vlny, který přitom narazil na minu a zranil muže po obou stranách od něj. Po poskytnutí pomoci zraněným se dobrovolně zapojil do skoulení těžké automobilové rohože z rampy jeho poškozeného člunu a pak se metr a půl hlubokou vodou brodil ke břehu. Skinner, vzhledem ke svému postavení kněze neozbrojený, se nemohl zúčastnit bojů, ale alespoň strávil hodinu oháněním se krumpáčem, když pomáhal rozbourat malý bunkr při vytváření jednoho z východů z pláže.

Přes tu roztržku s lékařem strávil Skinner zbytek času na pláži pomocí zraněným pěšákům, přemlouváním kapitánů výsadkových člunů, aby evakovali některé zraněné, a dělal, co mohl do doby, než bylo na pláži zřízeno řádné zdravotnické stanoviště. Později odpoledne vyhledal velícího důstojníka, kterého vyprostili z příkopu blízko Le Hamelu a na rozloučenou mu zamával z obojživelného vozidla DUKW. Roty B a C se setkaly ve vnitrozemí v malé osadě ležící hluboko v údolí, kde demontovaly ze svých Shermanů DD úpravy a připravily se na přenocování ve střeženém tábořišti. Rota A se k nim připojila po poskytnutí pomoci praporu 69. brigády s obsazením vesnice Ryes ležící asi půldruhého kilometru dál ve vnitrozemí a pak se přesunula, aby pomohla 2. Essex, jedné z následných brigád 50. divize, s dobytím kopce kolem Bayeux několik kilometrů na jih. Stanley Christopherson byl přesvědčený, že se to starodávné normandské město dá obsadit tu noc, ale velící důstojník pěšího praporu se spokojil se zakopáním a čekáním do rána. Když začalo poslední denní světlo mizet za západním obzorem, Sherwood Rangers doplnili do tanků palivo a střelivo, začali odposlouchávat komunikaci v rádiích a uložili se vedle svých Shermanů ke spánku. Skinner později večer dohonil zbytek pluku a připojil se ke zdravotnické sekci, která si zřídila tábor v ovocném sadu. Byl nepopsatelně špinavý a strašně vyčerpaný. Předtím, než vedle jednoho polopásového vozidla usnul tvrdým spánkem, zapsal si do svého notesu ztrát: „Dosud čtyřicet ztrát včetně pohřešovaných.“

Ukázalo se, že skutečné ztráty Sherwood Rangers jsou nižší než Skinnerovy odhady. Na moři bylo zaregistrováno osmnáct pohřešovaných mužů včetně poručíka Hillse a jeho osádky, které později našli. Dvacet mužů bylo zraněných a Monty Horley byl jediný důstojník zabitý v akci spolu se sedmi dalšími muži, k nimž patřil rotmistr Digby, který tu noc zemřel na svá zranění. Během vylodování se osm DD tanků potopilo a dalších osm zničil nepřítel na souši. Ale poměrně malé ztráty svědčily o celkovém úspěchu dne „D“, kdy celkový počet ztracených mužů byl mnohem menší, než se očekávalo. Když se kolem nich rozprostřela tma, muži z Sherwood Rangers měli plně právo být hrdí na to, co dokázali, a na roli, kterou v první den invaze hráli. Německé obránce příjezd DD tanků v první útočné vlně naprosto překvapil, protože předpokládali, že Spojenci dostanou obrněná vozidla na břeh až několik hodin po vylodění pěchoty. Spojení DD tanků a Funnies s pěchotou představovalo důležitý rozdíl, což potvrzuje fakt, že nejvyšší spojenecké ztráty v den „D“ byly na pláži